

**Załącznik do Uchwały Nr V/20/2007
Rady Powiatu w Końskich
z dnia 25 kwietnia 2007r.**

**POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
W KOŃSKICH**

**PROGRAM KOMPLEKSOWEJ POMOCY
DZIECKU I RODZINIE DYSFUNKCYJNEJ NA
LATA 2007 - 2013**

Końskie 2007

Wstęp

Wieloletnie doświadczenia organizacji opieki nad dzieckiem w Polsce wskazują, że należy rozwijać wszelkie formy, które uchronią dzieci od najlepiej zorganizowanej opieki instytucjonalnej.

Nowoczesny lokalny system usług opiekuńczo – wychowawczych powinien obejmować różnego rodzaju usługi kierowane do dziecka całkowicie lub częściowo pozbawionego opieki rodzicielskiej, począwszy od profilaktyki, wczesnej interwencji, przez rodziny zastępcze do opieki instytucjonalnej.

Organizacja opieki instytucjonalnej powinna być tak zorganizowana, aby można było osiągać cele indywidualne programu opieki nad dzieckiem i rodziną. Nie jest to możliwe przy obecnym stanie organizacyjnym placówek opiekuńczo – wychowawczych, tj. przy bardzo dużej ilości wychowanków, a także w związku z tym, że w przeważającej ilości wychowankowie pochodzą z terenu innych powiatów. Dobrym przyszłościowym rozwiązaniem w organizacji opieki nad dziećmi pozbawionymi częściowej lub całkowitej opieki rodzicielskiej będą, głównie zawodowe, niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze i adopcyjne.

Rozważając zalety i wady systemu w propozycjach opieki, zaczęto uwzględniać i coraz silniej akcentować udział i rolę rodziców dziecka i innych członków rodziny pochodzenia. Aktualnie w praktyce społecznej orientuje się centralne miejsce rodziny oraz identyfikowanie sił, zasobów i możliwości tkwiących w rodzinie i środowisku. Znaczenie rodziny dla społeczeństwa pozostaje na najwyższej pozycji. W rodzinie wychowują się kolejne pokolenia, które w swej dorosłości kształtują społeczeństwo. Uwzględnienie możliwości rozwojowych rodziny, jej zdolności do przewyższania braków i pokonywania trudności, jest podstawą programów

skierowanych na wspieranie i poprawę funkcjonowania rodzin. Człowiek może być rozumiany i wspierany jedynie w kontekście bliskich i znaczących systemów ludzkich, których jest częścią, a spośród których najważniejsza jest rodzina. W rodzinie kształtuje się „Kapitał ludzki”, który jest wyznacznikiem tempa rozwoju danej społeczności. Prymat rodziny w wychowywaniu dzieci oraz konsekwencje tej idei zawierają się w założeniach:

- potrzeby wspierania rodzin dysfunkcyjnych,
- prawie rodziców i dzieci do wzajemnych kontaktów w czasie pobytu dziecka poza rodziną (rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo – wychowawcze),
- obowiązek państwa w podejmowaniu działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny z instytucji pieczy zastępczej.

Na poziomie przepisów wykonawczych, niektóre elementy Programu będą realizowane w oparciu o następujące Ustawy i Rozporządzenia:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz 593 z późn. zm.),
2. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004 r. w sprawie rodzin zastępczych (Dz. U. Nr 233, poz. 2344),
3. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2005 r. Nr 6, poz. 45),
4. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 77, poz. 672),
5. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 lutego 2005 r. w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych (Dz. U. z 2005 r. Nr 37, poz. 331),

6. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 5 listopada 2004 r. w sprawie zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka oraz stawek na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej (Dz. U. Nr 245, poz. 2461).

Diagnoza sytuacji

Tab. Nr 1. Liczba rodzin z terenu Powiatu Koneckiego, którym gminy udzieliły pomocy.

	POWIAT KONECKI		
	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy ze względu na problem		
	2004 r.	2005 r.	2006 r.
Ubóstwo	2 593	1 113	1 447
Bezrobocie	2 636	3 228	3 231
Ochrona macierzyństwa	589	576	649
Bezradność w problemach opiekuńczo – wychowawczych	751	850	857
Niepelnosprawność	905	793	881
Długotrwała lub ciężka choroba	569	689	694
Bezdomność	27	37	52
Alkoholizm	319	436	434
Narkomania	2	2	17
Trudność w przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu karnego	32	32	30

Udzielanie pomocy rodzinom jest zadaniem trudnym do analizowania ze względu na tendencje współwystępowania kilku problemów w obrębie rodziny. Problemy te często wynikają jeden z drugiego i są współzależne. Na przykład bezrobocie może nieść za sobą znaczne pogorszenie warunków życia i ubóstwo, z kolei ubóstwo może być przyczyną występowania problemu alkoholowego lub bezdomności. Wystąpienie któregoś z wyżej wymienionych problemów znacząco zwiększa ryzyko wystąpienia pozostałych.

Rodzina - związek intymnego, wzajemnego uczucia, współdziałania i wzajemnej odpowiedzialności, w którym akcent pada na wzmacnianie wewnętrznych relacji i interakcji. Zazwyczaj jako rodzinę rozumie się dwójkę partnerów i wychowywane potomstwo. Tego typu rodzinę określa się jako nuklearną, gdy jedno z partnerów zamieszkuje także z rodzicami, to jest to rodzina wielopokoleniowa. Jednak tak naprawdę granic rodziny nie da się jednoznacznie określić (choć da się stopniować pokrewieństwo lub powinowactwo). Zazwyczaj związki pomiędzy członkami rodziny mają charakter pokrewieństwa biologicznego, jednak w niektórych wypadkach sam fakt zamieszkania razem klasyfikuje pewną grupę ludzi jako rodzinę.

W art. 6, pkt. 14 ustawy o pomocy społecznej, „ ***rodzina to osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące***”

Rodzinom mającym trudności w wypełnianiu swoich zadań udzielana jest pomoc w formie poradnictwa, pracy socjalnej oraz zapewnienia dzieciom opieki i wychowania poza rodziną.

W celu wsparcia funkcji opiekuńczych rodziny, dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówkach wsparcia dziennego. Są to działania profilaktyczne, których celem jest zapobieganie umieszczania dzieci poza rodziną.

Na terenie Powiatu Koneckiego funkcjonują cztery świetlice (stan na dzień 31.12.2006 r.), w których dzieci mają możliwość pokonywania trudności szkolnych i prawidłowego organizowania czasu wolnego.

Tab. Nr 2.Liczba uczestników Ośrodka Wsparcia Dziennego „ Wspólny Dom” (stan na 31.12.2006r.)

Nazwa placówki	Liczba dzieci korzystających	Kwota dotacji
Świetlica „Dom Harcerza” ul. Robotnicza w Końskich	20	90.000,00 zł.
Świetlica „ Harcówka” w Czarnej	15	
Świetlica „ Dworcowa”	11	
Świetlica w Radoszycach	15	
Razem	61	

Niestety, na terenie powiatu nie funkcjonuje żadna placówka socjoterapeutyczna ukierunkowana na pomoc młodzieży zdemoralizowanej lub zagrożonej demoralizacją. Ponadto na terenie Powiatu Koneckiego brakuje młodzieżowego ośrodka wychowawczego, zapewniającego opiekę i wychowanie nieletnim, posiadającym wyroki sądu za popełniane wykroczenia. Trudności w uzyskaniu miejsca są znaczne, długi okres oczekiwania na skierowanie powoduje, że młodzież podlega dalszej demoralizacji.

Dzieci i młodzież częściowo lub całkowicie pozbawiona opieki rodzinnej, wymagają pomocy poprzez zorganizowanie im opieki zastępczej.

Rodzina zastępcza jest to czasowa forma opieki zastępczej, która powstaje na mocy orzeczenia sądu w sytuacji, kiedy dziecko nie może przebywać ze swoimi rodzicami. Dzieci umieszczane są w rodzinie zastępczej z powodu ograniczenia, pozbawienia bądź zawieszenia władzy rodzicielskiej.

Celem rodziny zastępczej jest zapewnienie dziecku warunków rozwoju i wychowania, odpowiednich do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju.

Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu.

Rodziny zastępcze dzielą się na:

- spokrewnione z dzieckiem,
- niespokrewnione z dzieckiem,
- zawodowe niespokrewnione z dzieckiem,
 - o wielodzietne,
 - o specjalistyczne,
 - o o charakterze pogotowia opiekuńczego.

Kandydaci na niespokrewnione rodziny zastępcze powinni ukończyć szkolenie dla rodzin zastępczych i uzyskać certyfikat uprawniający do pełnienia tej funkcji.

Rodzinie zastępczej udziela się comiesięcznej pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów każdego umieszczonego w niej dziecka, z uwzględnieniem jego wieku, stanu zdrowia i stopnia niedostosowania społecznego.

Niespokrewnionej rodzinie zastępczej przysługuje dodatkowo pomoc pieniężna z tytułu osobistej opieki nad dzieckiem.

W Powiecie Koneckim systematycznie wzrasta liczba rodzin zastępczych i liczba umieszczonych w nich dzieci.

**Tab. Nr 3. Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Koneckim w latach
2002-2006**

	2002	2003	2004	2005	2006
Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych	86	94	100	78	85
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych	114	128	129	110	116
Liczba rodzin zastępczych niespokrewnionych	4	9	11	12	12
Liczba dzieci umieszczonych w niespokrewnionych rodzinach zastępczych	5	20	14	18	14

Trzeba zaznaczyć, iż na terenie Powiatu Koneckiego funkcjonuje zbyt mała liczba niespokrewnionych rodzin zastępczych. Szczególne znaczenie ma fakt, że brak jest zawodowych niespokrewnionych rodzin zastępczych, w tym o charakterze pogotowia rodzinnego. W przypadku konieczności natychmiastowego umieszczenia dziecka w tego typu rodzinie, powiat nasz musi występować o zgodę na umieszczenie dziecka w tego typu rodzinie do innego powiatu.

W chwili wyczerpania wszelkich możliwości, dziecko pozbawione całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej może zostać umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Wyróżniamy placówki socjalizacyjne, interwencyjne i rodzinne.

Na terenie Powiatu Koneckiego funkcjonują dwa rodzinne domy dziecka

- Rodzinny Dom Dziecka nr 1 w Brodach Starych przeznaczony dla 6 dzieci,
- Rodzinny Dom Dziecka nr 2 w Kawęczynie przeznaczony dla 8 dzieci.

W rodzinnym domu dziecka mogą przebywać dzieci i młodzież do ukończenia 18 roku życia, a w przypadku kontynuowania nauki nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia.

W związku z rosnącym zapotrzebowaniem, dotyczącym realizacji postanowień sądowych o umieszczeniu dzieci w placówkach opieki całodobowej, Uchwałą Rady Powiatu w Końskich w dniu 28 czerwca 2006 r, została utworzona Wielofunkcyjna Placówka Pomocy Dziecku i Rodzinie w Stąporkowie.

W w/w Placówce można będzie umieszczać dzieci pochodzące z powiatu koneckiego przebywające w tego typu placówkach na terenie innych powiatów.

Tab.Nr 4. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów, stan na dzień 31.12.2006r.

Lp.	Nazwa placówki opiekuńczo - wychowawczej	Liczba umieszczonych dzieci
1.	Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Dobra Chata”, Kielce ul. Sandomierska 126	1
2.	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza nr 1 im. Aleksandra Kamińskiego „Kamyk” w Kielcach ul. Toporowskiego 12	1
3.	Placówka Opieki Doróżnej „Azyl” Kielce ul. Kołtąja 4	4
4.	Dom dla Dzieci w Kielcach Os. Na Stoku 42 a	4
5.	Zespół Placówek Opieki, Wychowania i Interwencji Kryzysowej „Przystań” w Skarżysku – Kamiennej	3
6.	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Winiarach im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, 28-136 Nowy Korczyn	6
7.	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego im. bł. Gwidona z Montpellier w Pacanowie	4
8.	Dom Dziecka im. Ireny Mrożewskiej ul. Kacpra Walewskiego 6, Nagłowice	2
Razem		25

Program kompleksowej pomocy dziecku i rodzinie na lata 2007-2013 r.

Z danych zawartych w przygotowywanej Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika, iż stale wzrasta liczba rodzin dysfunkcyjnych. Są to przede wszystkim rodziny, które nie realizują podstawowych funkcji rodziny, u których występują nieprawidłowości w zaspokajaniu potrzeb biologicznych i psychospołecznych członków rodziny, a zwłaszcza dziecka. Z nieprawidłowym funkcjonowaniem rodziny wiążą się takie zjawiska jak: alkoholizm, przemoc i znęcanie się nad członkiem rodziny, rozwód lub śmierć rodziców, narkomania, przestępczość, próby samobójcze, ubóstwo, brak właściwej opieki rodzicielskiej i ogólna niezaradność życiowa.

W związku z powyższym istnieje konieczność rozwoju różnych form pomocy, która pomoże osobom i rodzinom przezwyciężyć piętrzące się przed nimi trudności i przywróci im zdolność prawidłowego funkcjonowania w środowisku.

CEL PROGRAMU

Głównym celem Programu Kompleksowej Pomocy Dziecku i Rodzinie Dysfunkcyjnej jest zapobieganie oraz, w miarę możliwości, zmniejszanie zjawiska patologii społecznej, a także objęcie pomocą rodzin dysfunkcyjnych.

PARTNERZY DO WSPÓŁPRACY W REALIZACJI PROGRAMU

Partnerami Programu, biorącymi udział w jego realizacji, będą:

1. Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach,
2. Sąd Rejonowy w Końskich,
3. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,

4. Placówki Oświatowe,
5. Komenda Powiatowa Policji w Końskich,
6. Powiatowy Urząd Pracy,
7. Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
8. Organizacje Pozarządowe,
9. Parafie Rzymsko – Katolickie na terenie Powiatu,
10. Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze,
11. Placówki NFZ,
12. Ośrodki Pomocy Społecznej.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

CEL OPERACYJNY	ZADANIE	PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI
<p>Zbudowanie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Stworzenie systemu pomocy rodzinom osób niepełnosprawnych.</p>	<ol style="list-style-type: none">1. Upowszechnienie informacji o możliwościach pomocy psychologicznej i prawnej dostępnej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.2. Stworzenie oferty wsparcia rodzin z osobami niepełnosprawnymi w środowiskach lokalnych.3. Opracowanie programu wspierania osób niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób z zaburzeniami psychicznymi chcących założyć rodzinę.	<p>Świętokrzyski Oddział PFRON, Ośrodki Pomocy Społecznej, Referat ds. rehabilitacji zawodowej.</p>	<p>2007 - 2009</p>

<p>Zmodernizowanie istniejącego systemu pomocy dziecku i rodzinie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zorganizowanie systemu wsparcia i szkolenia ustawicznego rodziców zastępczych i osób prowadzących rodzinne pogotowie opiekuńcze. 2. Propagowanie różnorodnych form opieki zastępczej zapewniających kompleksową pomoc realizowaną w oparciu o środowisko dziecka, jego rodzinę i przyjaciół. 3. Zapewnienie warunków do organizowania rodzinnych form opieki zastępczej. 4. Dostępność różnorodnych form pomocy i opieki dla dzieci zaniedbywanych społecznie. 5. Rozwój systemu współpracy i komunikacji pomiędzy organizacjami i instytucjami świadczącymi pomoc dziecku i rodzinie. 6. Opracowanie programu mającego na celu przywrócenie rodzinom naturalnym funkcji wychowawczej, społecznej i ekonomicznej. 	<p>Ośrodki Adopcyjno – Opiekuńcze, regionalne media, Kościół, Sąd Rejonowy.</p> <p>Ośrodki Pomocy Społecznej, Sąd Rejonowy Sąd Rodzinny w Końskich.</p>	<p>2007 – 2008</p> <p>2007 - 2010</p>
--	---	---	---------------------------------------

<p>Powołanie zespołu interdyscyplinarnego.</p>	<p>1. Kompleksowe rozwiązywanie sytuacji kryzysowych lub długotrwałego braku opieki.</p>	<p>PCPR pedagodzy szkolni Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Komenda Powiatowa Policji, Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.</p>	<p>2007</p>
<p>Rozwój usług profilaktyczno – wspierających skierowanych do rodzin dysfunkcyjnych.</p>	<p>1. Opracowanie programu diagnostyczno – interwencyjnego skierowanego do rodzin o wspólnej charakterystyce, najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>	<p>Ośrodki Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Komenda Powiatowa Policji.</p>	<p>Zadanie o charakterze ciągłym.</p>
<p>Rozszerzenie oferty pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej dla osób uzależnionych, ofiar przemocy i ich rodzin.</p>	<p>1. Stworzenie systemu współpracy i komunikacji instytucji i organizacji świadczących pomoc psychologiczną, socjalną i prawną ofiarom przemocy i ich rodzinom. 2. Zapewnienie środków na bezpłatne korzystanie z pomocy psychologicznej, socjalnej</p>	<p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Sąd Rejonowy w Końskich. Organizacje Pozarządowe – Bezpieczny Powiat</p>	<p>Zadanie o charakterze ciągłym.</p>

	<p>i prawnej ofiarom przemocy i ich rodzinom.</p> <p>3. Zwiększenie dostępności specjalistycznych form pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.</p>		
<p>Zapewnienie miejsc zamieszkania usamodzielniającym się wychowankom placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzinnych form opieki zastępczej.</p>	<p>1. Utworzenie różnorodnych form mieszkań dostępnych dla wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych (mieszkania chronione, mieszkania socjalne i komunalne).</p> <p>2. Pomoc w poszukiwaniu miejsca pracy dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych.</p> <p>Ukierunkowanie na kursy, szkolenia pomagające aktywnie uczestniczyć w znalezieniu miejsca pracy.</p>	<p>Samorządy Gminne, PUP, Organizacje Pozarządowe.</p>	<p>2007 - 2008</p>
<p>Rozwijanie rodzinnych form opieki nad dzieckiem.</p>	<p>1. Prowadzenie działalności na rzecz pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kampanie medialne 	<p>Ośrodki Adopcyjno – Opiekuńcze, lokalne media, Kościół,</p>	

	<p>promujące idee rodzicielstwa zastępczego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowywanie informacji tematycznych dla prasy lokalnej, radia i telewizji, • przygotowywanie i rozpowszechnianie ulotek informacyjnych, promujących idee rodzicielstwa zastępczego, • organizowanie i udział w festynach rodzinnych. <p>2. Przeszkolenie osób zatrudnionych w PCPR w Końskich, które szkoliłyby kandydatów zgłaszających gotowość pełnienia funkcji rodziny zastępczej.</p> <p>3. Przeszkolenie kandydatów na pełnienie funkcji zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego.</p> <p>4. Przeszkolenie kandydatów na pełnienie funkcji zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem</p>	<p>Organizacje Pozarządowe, PCPR.</p>	<p>Zadanie o charakterze ciągłym.</p>
--	---	---------------------------------------	---------------------------------------

	rodzin zastępczych specjalistycznych i wielodzietnych.		
Istnienie placówek opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu Koneckiego.	1. Uruchomienie utworzonej Uchwałą Rady Powiatu w Końskich z dnia 28 czerwca 2006 r. Wielofunkcyjnej Placówki Pomocy Dziecku i Rodzinie w Stąporkowie.	Starostwo Powiatowe w Końskich, Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach, PCPR w Końskich.	2007 - 2008
Specjalistyczna pomoc dziecku i rodzinie w kryzysie.	1. Rozwijanie działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej wraz z miejscami hostelowymi dla rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej.	PCPR, Starostwo Powiatowe w Końskich, Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach, Organizacje Pozarządowe.	2007 – 2008

